

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
OPĆINA BUŽIM

IZVJEŠTAJ O OSTVARENJU GODIŠNJEG PLANA IMPLEMENTACIJE
STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE BUŽIM ZA 2016.GODINU

Bužim, septembar 2017.godine

IZVRŠNI SAŽETAK

Izveštaj o implementaciji Strategije integrisanog lokalnog razvoja Općine Bužim (2011-2020) ima za cilj da motivira sve bitne aktere lokalne zajednice na razmišljanje i doprinese boljem i kvalitetnijem donošenju odluka o realizaciji strateških prioriteta iz tri glavna sektora: ekonomskog, društvenog i sektora zaštite životne sredine, u okviru ukupno 12 definisanih sektorskih ciljeva.

Nakon analize prikupljenih informacija i podataka vezanih za dinamiku i finansijsku implementaciju projekata i mjera definisanih Planom implementacije za 2016. godinu konstatovano je da je navedenim planom predviđena implementacija 26 projekata ukupne vrijednosti 1.902.354,00 KM. Od toga, implementirano je ukupno 10 projekata, što je oko 38% u odnosu na ukupan broj projekata, u vrijednosti od 1.220.761,50 KM, što je 64% u odnosu na projektovani finansijski okvir.

Stanje po sektorima je sledeće:

U sektoru ekonomskog razvoja, planirano je da se 2016. godine implementira 1 projekat ukupne vrijednosti od 70.000,00 KM, od čega je 100 % učešće općine. U okviru ovog sektora implementiran je projekat u ukupnom iznosu 60.663,50 KM.

U ovom sektoru najviše je urađeno na ostvarenju sektorskih ciljeva OC. 1. 1. *Intenzivirana proizvodnja u stočarstvu s povećanjem proizvodnje mlijeka u narednih pet godina za 10%* i OC. 1. 2. *Intenzivirana proizvodnja u povrću, ljekobilju i voću uz 5% povećanja plasteničke proizvodnje, 8 hektara povećana površina zasada voća i 0,1 hektar zasnovane plantaže ljekobila na godišnjem nivou*. To je napravljeno kroz Program poticaja poljoprivrednoj proizvodnji za Animalnu proizvodnju (Participacije pri dijagnostičkim ispitivanjima – pčelarstvo), Biljnu proizvodnju (zasnivanje proizvodnje krmnog bilja, proizvodnja u plastenicima, proizvodnja malina, proizvodnja povrća na otvorenom) i ostalo (Podrška organiziranju poljoprivrednika, Sufinansiranje istraživanja zemljišta i td.).

U sektoru društvenog razvoja, planirano je da se 2016. godine implementira 19 projekata ukupne vrijednosti od 1.308.927,00 KM, od čega je učešće općine 1.035.798,00 KM. U okviru ovog sektora implementirano je ukupno sedam (7) projekata, u ukupnom iznosu 753.399,00 KM.

U ovom sektoru najviše je urađeno na ostvarenju sektorskih ciljeva OC 2.2. *Kontinuirano stvaranje boljih uslova za održavanje sportskih i kulturnih aktivnosti na području općine Bužim* i OC 2.3. *do 2015. godine modernizirana lokalna putna infrastruktura i obezbijeđeno sigurno i kontinuirano snabdijevanje električnom energijom građana općine Bužim*. Ostvaren je značajan napredak u razvoju komunalne i saobraćajne infrastrukture (Projekti izgradnje lokalnih puteva, Izgradnja rasvjete u urbanim područjima), te izgradnja objekata kulture (Izgradnja Centra za kulturu, sport i informisanje).

U sektoru zaštite i unapređenja životne sredine, planirano je da se 2016. godine implementira 6 projekata ukupne vrijednosti od 523.427,00 KM. U okviru ovog sektora implementirana su dva (2) projekta, u ukupnom iznosu od 406.699,00 KM.

U ovom sektoru najviše je urađeno na ostvarenju sektorskih ciljeva OC 3.1. *do 2015. godine obezbijeđen pristup redovno kontrolisanoj vodi za piće sa gradskog vodovodnog sistema za 60% domaćinstava općine* i OC 3.2. *do kraja 2015. godine završena projektna dokumentacija za izgradnju kanalizacionog sistema za 50% domaćinstava općine i ojačani kapaciteti JKP u oblasti odvodnje otpadnih voda*. U toku su radovi na proširenju vodovodnog sistema u jednoj mjesnoj zajednici koja ima problem u snabdijevanju pitkom vodom.

1. UVOD

Cilj ovog izvještaja jeste da se na realan i objektivan način predstavi ostvarenje akcionog (godišnjeg) plana implementacije Strategije razvoja općine Bužim za 2016. godinu. Na osnovu izvršene analize ključnih rezultata i ostvarenog progressa sa jedne strane, te uočenih teškoća u pogledu implementacije sa druge strane u izvještaju su date preporuke i korektivne mjere koje se trebaju uzeti u razmatranje u narednom periodu implementacije strategije razvoja.

Strategiju razvoja općine Bužim za period 2011-2020. godina izradio je Općinski razvojni tim (ORT) općine Bužim u okviru Projekta integrisanog lokalnog razvoja (ILDLP), koji predstavlja zajedničku inicijativu Švicarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP).

Strategija integriranog razvoja 2011—2020. godine je ključni strateško-planski dokument općine Bužim, koji treba da podstiče budući rast i razvoj zajednice. Strategija razvoja obuhvata društvenu, ekonomsku, okolišnu kao i prostornu sferu. Strategija je izražena kao okvir za definiranje zajedničkih ciljeva, podsticanja lokalnih snaga, ali i kao odgovor na izazove budućeg razvoja općine i sveukupnog života u njoj. Kao takva, Strategija integriranog razvoja je u skladu sa strategijama i politikama na višim nivoima vlasti, i to prije svega sa nacrtom Razvojne strategije BiH 2008-2013, Strategijom socijalne uključenosti 2008-2013, ali i sa drugim sektorskim strategijama na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou.

Strategija razvoja općine Bužim za period 2011 – 2020. godina usvojena na sjednici Općinskog vijeća općine Bužim koja je održana dana 26.02.2011. godine.

U fokusu ovog Izvještaja je implementacija strateških, odnosno sektorskih, prioritarnih projekata u 2016. godini, koji se prema MiPRO metodologiji, planiraju uz konsultacije sa svim bitnim akterima u lokalnoj zajednici u svim fazama implementacije strategije. Nosioc izrade Izvještaja je koordinator ORT-a i uži krug članova ORT-a, uz savjetodavnu podršku UNDP-a. Podaci koji su korišteni prilikom izrade Izvještaja prikupljeni su od strane Općinskog načelnika, Službe za budžet i finansije i koordinatora projekata.

2. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI

Strategijom razvoja općine Bužim za period 2011 – 2020. godine, definisana je sljedeća vizija općine: *„Atraktivna ruralna općina sa razvijenim porodičnim biznisom zasnovanim na lokalnim prirodnim bogatstvima, tradiciji i ljudskim potencijalima“*.

U strateškom menadžmentu vizija se tiče ciljeva koji su najšire definisani, generalni i sveobuhvatni. Vizija opisuje namjere za budućnost, bez specifikacije sredstava koja su neophodna da bi se postigli željeni rezultati.

Strategijom razvoja takođe su definisana tri strateška cilja sa njima pripadajućim sektorskim ciljevima, kako slijedi:

Strateški cilj 1.: Razviti porodični biznis i primjeniti napredne tehnologije u prerađivačkim kapacitetima

Sektorski ciljevi :

1. Intenzivirana proizvodnja u stočarstvu s povećanjem proizvodnje mlijeka u narednih pet godina za 10%;
2. Intenzivirana proizvodnja u povrću, ljekobilju i voću uz 5% povećanja plasteničke proizvodnje, 8 hektara povećana površina zasada voća i 0,1 hektar zasnovane plantaže ljekobila na godišnjem nivou;
3. Obezbeđeni investitori (5 investitora) u zoni Varoška Rijeka do 2015 godine;
4. Ispitane mogućnosti eksploatacije rude mangana, dolomita i drveta do 2015. godine sa promoviranjem istih.

Strateški cilj 2. Unaprijediti obrazovni sistem, dodatno poboljšati kulturne i sportske sadržaje u općini, te izgraditi gradsku, ruralnu i turističku infrastrukturu

Sektorski ciljevi:

1. Kontinuirano stvaranje boljih uslova za održavanje nastave u skladu sa pedagoškim standardima u svim školama na području općine Bužim;
2. Kontinuirano stvaranje boljih uslova za održavanje sportskih i kulturnih aktivnosti na području općine Bužim;
3. Do 2015. godine modernizirana lokalna putna infrastruktura i obezbijeđeno sigurno i kontinuirano snabdijevanje električnom energijom građana općine Bužim.

Strateški cilj 3. Unaprijediti prostorno uređenje i poboljšati zaštitu okoliša

Sektorski ciljevi:

1. Do 2015.godine obezbijeđen pristup redovno kontrolisanoj vodi za piće sa gradskog vodovodnog sistema za 60% domaćinstava općine;
2. Do kraja 2015. godine završena projektna dokumentacija za izgradnju kanalizacionog sistema za 50% domaćinstava općine i ojačani kapaciteti JKP u oblasti odvodnje otpadnih voda;
3. Na području općine Bužim regulisani vodni tokovi, uspostavljen sistem odbrane od poplava, te sistem upravljanja krutim otpadom sa povećanjem od 20% do 2015;
4. Do 2015. godine očišćeno 40% površine zemljišta od mina, rekultivisano 10% degradiranog zemljišta i pošumljeno 50% eksploatisanih šumskih površina;
5. Kadrovski ojačana općinska administracija i educirano stanovništvo iz oblasti zaštite i očuvanja životne sredine.

Tabela 1. Zbirni pregled broja predviđenih projekata po sektorima za 2016.godinu

Sektor	Broj predviđenih projekata
Ekonomski	1
Društveni	19
Ekološki	6
Ukupno:	26

3. PREGLED IMPLEMENTACIJE

Tokom 2016. godine implementirano je 10 projekata, što je 38,5 % u odnosu na 26 projekata koji su po planu trebali da se implementiraju u 2016. godini.

Ukupna finansijska vrijednost projekata definisanih strategijom razvoja za 2016. godinu iznosi 1.902.354,00 KM.

Od ukupno planiranih projekata koji su po planu trebali da se implementiraju u 2016. godini, kod dosta projekata došlo je do odgađanja početka implementacije za neki naredni period. Razlog za odlaganje implementacije velikog broja projekata jeste nedostatak vlastitih sredstava u budžetu općine i uvijek prisutna neizvjesnost i nesigurnost kada je u pitanju obezbjeđivanje sredstava iz eksternih izvora.

ORT je analizom finansijskog dijela implementacije došao do zaključka da finansijske projekcije za veliki broj projekata nisu bile precizne, odnosno da su bile precjenjene, te da u narednom periodu tom aspektu treba realnije pristupiti.

Realizovani projekti po implementacijskim partnerima

Nosilac implementacije svih projekata iz Strategije razvoja u 2016. godini bila je općina Bužim, odnosno službenici kao koordinatori konkretnih projekata.

Ključni rezultati i ostvareni progres

Na osnovu svih prikupljenih i obrađenih podataka o implementaciji projekata u izvještajnom periodu može se zaključiti da se godišnji rezultati rada ogledaju prvenstveno u izgrađenoj infrastrukturi (putevi, vodovodi, Dom kulture i sl). U skladu sa tim, ostvaren je i određeni progres u odnosu na set sektorskih ciljeva, prevashodno društvenog sektora koji se oslanjaju na razvoj infrastrukture. Međutim, projekti koji su implementirani u 2016. godini ne doprinose značajno ostvarenje postavljenih strateških ciljeva. S obzirom da su definisani projektni i drugi indikatori često teško mjerljivi teško je sam progres prikazati na kvantitativan, odnosno mjerljiv način, pa bi u narednom periodu trebalo razmotriti mogućnost redefinisanja postavljenih indikatora.

Vertikalna usklađenost i međusobni uticaj sektorskih projekata

Iz vlastitih sredstava finansiran je razvoj lokalne zajednice, ali je implementacija projekata definisanih u strategiji razvoja uslovljena i obezbjeđenjem finansijskih sredstava iz eksternih izvora, uglavnom sa viših nivoa vlasti.

Iako u toku 2016. godine nije implementirano mnogo projekata, ipak dio njih svakako ima i određeni međusektorski uticaj. To su prije svega projekti izgradnje Doma kulture Bužim, Izgradnja vodovoda u naselju Konjodor, Projekti izgradnje lokalnih puteva i mostova i td.

Plan organizacionih i ljudskih kapaciteta za implementaciju, praćenje i vrednovanje strategije

Plan organizacionih i institucionalnih kapaciteta za uspješnu implementaciju Strategije izrađen je na osnovu zaključaka koji su proizašli kao rezultat analize koju je sproveo ORT u okviru procesa revizije

Strategije razvoja, a na bazi preporuka za poboljšanja koja su definisana u okviru aktivnosti ILDP projekta te preporuka srednjoročne evaluacije razvojne Strategije općine Bužim.

Pregled postojećih kapaciteta za implementaciju strategije

U proteklom srednjoročnom periodu implementacije Strategije izrađena je formalna organizacijska struktura i uspostavljena Procedura za planiranje, praćenje, vrednovanje i izvještavanje, uspostavljeno tijelo za koordinaciju, odnosno Jedinica za upravljanje razvojem. Na ovaj način su stvorene pretpostavke za efikasno upravljanje razvojem.

Nakon usvajanja Strategije došlo je do izmjene Pravilnika o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta pri čemu je izmjenjen naziv pozicije „Stručni savjetnik za razvoj i investicije“ u „Stručni saradnik za razvoj i poduzetništvo“.

U skladu sa preporukama tehničke pomoći UNDP-a, Općina je izvršila izmjene u sistematizaciji pozicioniranjem „Stručnog saradnika za razvoj i poduzetništvo“ u novu poziciju „Stručni saradnik za koordinaciju/upravljanje lokalnim razvojem“ koji ima ulogu koordiniranja svih aktivnosti u procesima strateškog planiranja. Također, izvršene su izmjene u opisima poslova šefova Službi kojima su dodjeljene konkretnije uloge i odgovornosti u planiranju, praćenju i izvještavanju. Pravilnik o PPVI proceduri pripremljen je u formi nacрта ali do sada nije zvanično usvojen.

Ključnu ulogu u implementaciji, praćenju i vrednovanju Strategije imaju:

Načelnik općine kroz jasno uspostavljanje mehanizama i definisanje odgovornosti odsjeka, odjeljenja u pogledu implementacije dijelova Strategije iz njihove nadležnosti te obezbjeđivanja njihove koordinacije.

Općinsko vijeće koje razmatra izvještaj o realizaciji strateških dokumenata Općine, uključujući i Strategiju razvoja kao vodeći strateški dokument koji je osnova za kreiranje i usvajanje svih ostalih razvojnih politika Općine.

Jedinstveni općinski organ kroz svoje organizacione jedinice (Kabinet načelnika i službe) koji priprema program razvoja općine, prostorne i urbanističke planove i učestvuje u izradi i operacionalizaciji plana implementacije strateških intervencija 1+2.

Jedinica za upravljanje razvojem (JURA) čiju ulogu imaju „Stručni saradnik za koordinaciju/upravljanje lokalnim razvojem“ i šefovi općinskih službi. JURA se ekspertno bavi Strategijom razvoja općine kao cjeline, zatim inicira, koordinira i olakšava internu i eksternu koordinaciju aktivnosti svih aktera od promocije, pripreme i iniciranja projekata, izvođenja, praćenja, izvještavanja do iniciranja i ažuriranja Strategije te permanentno prati moguće izvore finansiranja na svim nivoima.

Općinski razvojni tim čiji je zadatak da zajedno sa Jedinicom za upravljanje razvojem (JURA), vodi proces planiranja na općinskom nivou i prati implementaciju Strategije razvoja te učestvuje u izradi godišnjeg plana implementacije i izvještaja o realizaciji Strategije kojeg JURA podnosi Načelniku, odnosno Općinskom vijećuna usvajanje. ORT je sastavljen od predstavnika: općinskih službi i javnih ustanova i preduzeća.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Na osnovu analize kapaciteta i procesa za upravljanje razvojem u Općini Bužim, koja je provedena u okviru srednjoročne evaluacije Strategije razvoja, te na osnovu zaključaka analize sprovedene od Općinske uprave utvrđeno je da postoji osnova za dalje jačanje funkcije upravljanja razvojem (JURA-e). U tom pravcu zaključeno je da je potrebno:

- Izvršiti popunjavanje upražnjenih pozicija šefova službi i Stručnog saradnika za koordinaciju/upravljanje lokalnim razvojem, kao ključno operativno tijelo (JURA) na izradi i implementaciji Strategije razvoja;
- Usvojiti i adekvatno primjenjivati Pravilnik o planiranju, praćenju i vrednovanju i izvještavanju (PPVI procedure), kojim su definisani poslovi, uloge, odgovornosti i rokovi svih relevantnih aktera, a prvenstveno zaposlenih u općinskoj upravi, na realizaciji svake faze u procesu implementacije Strategije razvoja;
- Izrađivati redovno planove implementacije 1+2 pri čemu je u izradu potrebno uključiti sve rukovodeće strukture. Planove je potrebno raditi na osnovu definisanih strateških prioriteta i eventualno novih prijedloga, koji će se ugrađivati u Budžet i usaglašavati sa raspoloživim sredstvima viših razina vlasti te domaćih i vanjskih fondova;
- Osigurati operacionalizaciju Strategije i planova implemenacije 1+2 ugradnjom utvrđenih prioriteta u godišnje planove službi i godišnji plan rada organa uprave;
- Osigurati dostavljanje podataka kreiranjem jedinstvenih formi i obrazaca za izvještavanje od strane svih učesnika u implementaciji;
- Unaprijediti internu komunikaciju službi i pozicije za koordinaciju strateških aktivnosti (JURA) s ciljem pravovremenog prikupljanja podataka i izrade jedinstvene baze projekata sa relevantnim podacima i pokazateljima ostvarenja Strategije;
- Jačati međusobni dijalog i kanale komunikacije sa eksternim akterima s ciljem aktivnijeg uključenja u procese planiranja i implementacije u svrhu postizanja boljih i održivih rezultata;
- Jačati kapacitete predstavnika lokalne uprave i eksternih aktera za pisanje projekata u skladu sa zahtjevima donatora i EU fondova u svrhu privlačenja eksternih izvora koji predstavljaju visok udio u implementaciji Strategije razvoja;
- Jačati sistem upravljanja kvalitetom putem dosljedne primjene PPVI procedure ali i putem ostalih mehanizama (npr. anketiranjem građana ili provođenjem tematskih sastanaka sa Partnerskog grupom, NVO, poslovnim sektorom, vezano za informisanje o Strategiji razvoja i planiranim i provedenim intervencijama koje imaju direktne efekte na potrebe socio-ekonomskih aktera).